

Szerkesztőség, kiadó-
hivatal és nyomda
Cluj-Kolozsvár, St. Baron
L. Pop. (Brassai-utca) 10.
Telefon: Szerkesztőség
és kiadóhivatal — 977
Zs. N. Sz. — 558

A kéziratok kizárólag a
szerkesztőséghez cím-
zendők. Kéziratokat nem
adunk vissza.

UJ KELET

ZSIDÓ-POLITIKAI NAPILAP

Kamasetter Róbert

Budapest

Egy szám ára pályau-
varon és vidéken is 4 lei
Bukarestben — 5—

Csehszlovákiában
Egy hónapra — ck 35—
Egy szám — 150

1925 január 20 Kedd

Cluj-Kolozsvár * VIII. évfolyam * 15 szám

5685. Tévét 24

Tudomány vagy politika?

Seipel volt osztrák kancellár a külföldi államok képviselőinek jelenlétében nagyjelentőségű előadást tartott a kisebbségi kérdésről. Ez annak a jele, hogy a kisebbségi kérdés ma már a nem közvetlenül érintett államok intellektuális felőltözött érdeklődésének s vívódó útján eljutott addig a pontig, amelyen egy egész világ közvéleménye fordítja felé érdeklődését. Bármennyire is doktriner-természetű Seipel kancellár előadása, bizonyos, hogy elméleti megállapításai mögött sok gyakorlati igazság húzódik meg. Ezen igazságok közül a legjelentősebb kétségkívül az, hogy a nemzeti állam politikai egysége a kisebbségi kérdést nem szoríthatja le az állami élet területéről, legkevésbé oly módon, hogy egyszerűen nem törődik vele, vagy ha törődik, akkor csak a kisebbségek kárára teszi azt.

Seipel kancellár doktrínája szerint a kisebbségi kérdés egyik legfőbb pontja az, hogy az érdekelt államférfiak politikusként kezelik, ahelyett, hogy tisztán tudományosan alapon keressék megoldásának lehetőségeit. Az eszmei magaslaton álló Seipel kancellárnak természetesen igaza van, jobban mondva igaza volna akkor, ha Európa minden államának, különösen a kisebbségekkel rendelkező államának élén hozzá hasonló jóindulatú és tudományosan képzett államférfiak volnának, akik sine ira et studio bírálják el a kisebbségek ügyét s a tudomány objektívásával osztják ki a részükre kijáró jogokat és kötelezettségeket. Mindaddig azonban, míg ez nem így van, sőt ellenkezőleg ennek éppen a fordítottja történik: addig a kisebbségeknek jogaik kiharcolására politikai frontot kell alkotniok, hogy a többségi oldalról jövő elnyomatási szándékok politikáját kivédhessék. A kisebbségek számára valószínűleg megváltás volna, ha a seipeli tudományosság szemüvegén át bírálják el kívánságaikat. Azonban ez a megváltás mindaddig, míg többségi oldalról a szenvedély prizmaán át nézik vergődéseit, a pusztá fenmaradásért folytatott harcát, késni fog.

Seipel kancellár doktriner eszméláncolatában egyhelyütt pontosan hibáz rá arra az igazságra, hogy a többségi nemzet türelmetlenségét az a felfogás okozza, mely szerint a nemzeti kisebbségek fogalma a nemzeti állam elméletének függvénye, mely a priori nem ismer el nemzeti kisebbségeket és arra törekszik, hogy a nemzeti állam határai tökéletesen fedjék a nemzet határait is. Ezzel szemben az eszmény az volna, — hirdeti Seipel — hogy minden nemzet lakóterületét a saját szükségletét kielégítő gazdasági egységként fogja fel. Ez a felfogás a kisebbségekkel szemben csak látszólagos ellentmondást rejt magában. Mert éppen a nemzeti állam kialakulása követeli meg a nemzeti állam eszméjének revízióját.

Seipel ezen megállapításával kapcsolatban nem érdektelen rámutatni arra, hogy a többségi államok politikusai éppen a gazdasági egység gondolata ellen hadakoznak legszívesebben, amikor túlzott sovinizmustól fűtött mentalitásukban a kisebbségek alól gazdasági téren igyekeznek kihuzni a gyékényt. És éppen ez a körülmény bizonyítja, hogy az új többségi államok államférfiiban mennyire nincs meg a hajlandóság a kisebbségi kérdésnek tudományos alapon való elbírálásához és rendezéséhez. Hiszen, ha tudományos alapon kezelnék a kérdést, régen rá kellett volna jönniök arra a nagyon is egyszerű igazságra, hogy a nemzeti állam keretén belül élő népek gazdasági tevékenysége és kulturális erőfeszítése a többségi nemzet gondolat bástyáit erősíti s befelé és kifelé egyaránt az állam szilárdságának, konszolidációjának érdekeit szolgálja.

Bizonyos, hogy az európai békegondolat megerősödésével a kisebbségi problémának po-

litikusként való kezelése veszíteni fog mai jelentőségéből és lassan-lassan a tudományos rendezettség állapotába fog kerülni. Idáig azonban még hosszú az út, mert a többségi államok vezetőit és politikusait ma még nem távoli érdekek, hanem pillanatnyi szenvedélyek vezérik. A kisebbségek politikai frontja ezek ellen a szenvedélyek ellen kell hogy védekezzen s mindaddig, amíg a kiegyenlítődés meg nem történik, szociológia és statisztika helyett a taktikázás és politikai sakkhuzások fogják eldönteni az egyes kisebbségek helyzetét. Az bizonyos, hogy a tudományos álláspont érvé-

nyesítőinek elsősorban a többségi nemzet politikusainak kell lenniök, annál is inkább, mert ha a kisebbségek kezdenék el a pusztán tudományos alapon való, tehát meddő passzivitásra helyezkedő szervezkedést, ez a minden joguktól való megfosztásra vezetne. Az iniciatívának tehát mindenképpen a többségi nemzet államférfiai részéről kell kiindulnia, mert a kisebbségek nem hajlandók a farkas és bárány meséjének példázatául szolgálni. Legkevésbé akkor, mikor a farkas egész nyilvánvalóan igyekszik kimutatni a bárányal szemben érzett hatalmi fölényét. (s. l.)

Pénteken érkezik Szokolov Kolozsvárra

Vasárnap délelőtt lesz az országos Keren Hajesszód-konferencia

(Cluj-Kolozsvár, jan. 19. Az Uj Kelet tudósítójától.) Az Erdélyi Zsidó Nemzeti Szövetség központi irodája ma délután távirati értesítést kapott Szokolovtól, amelyben megállapítja erdélyi útjának végleges programját. Mint már jelentettük, Szokolov Kisenevből Duca külügyminiszter meghívására rendkívül fontos tárgyalások lefolytatására ismét Bukarestbe volt kénytelen utazni. Az erdélyi program emiatt szenvedett változást.

Szokolov folyó hó 28-án, pénteken délelőtt fél-tizenegy órakor érkezik Kolozsvárra és ezalkalommal lesz az eredeti tervek szerint megállapított ünnepélyes fogadtatás.

Szombaton Szokolov különböző zsidó küldöttségeket fogad.

Vasárnap délelőtt tizenegy órakor a kolozsvári Magyar Színházban miting jellegű országos Keren Hajesszód-konferencia, amelyen Szokolov tart expozé Palesztina ujjáépítéséről.

Kolozsvárról hétfőn utazik Szokolov Nagyváradra, onnan pedig Temesvárra.

Szokolov erdélyi látogatásának egyik főcélja a Keren Hajesszód gondolatának népszerűsítése és e látogatással kapcsolatban országos Keren Hajesszód-akció fog megindulni.

A Hitachdut Barisszia Szokolov idejövételének kitolódása miatt a január 22-re tervezett Vaad Harisonimot elhalasztotta. A Vaad Harisonim időpontját legközelebbi számunkban közölni fogjuk.

Radics saját okmányait használják fel ellene vádiratul

Makszimovics belügyminiszter nyilatkozata a Radics zsebében talált iratokról

(Belgrád, január 19. Az Uj Kelet tudósítójától.) Makszimovics Bózsó belügyminiszter csütörtökön hosszabb nyilatkozatot tett a Radics-ügyről. Az újságíróknak arra a kérdésre, hogy hogyan áll Radicsnak és társainak ügye, a belügyminiszter a következőket jelentette ki:

— Radicsnál megtalálták azt a részletes referátumot, amelyet Moszkvában adott le pártjáról és az ország helyzetéről. Ez a legpelt jelentés negyvennégy oldal terjedelmű és autentikusságát a legjobban az bizonyítja, hogy egyes fejezetei, amelyek nem tartalmaznak büntetendő cselekményt, megjelentek a „Slobodni Dom“-ban is. A jelentés nagy része nem volt közvéleményre, különösen nem az a rész, amelyben Radics azt írta, hogy az országban huszezer embert akasztottak fel és öltek meg különböző börtönökben. Bizonyítja a feljelentés valódiságát azok a részek is, amelyek Radicsnak erdélyi politikuskokkal való beszélgetéseit közlik és amelyek ugyancsak megjelentek nyomtatásban. Ez az okmány valószínűleg vádirat, amelyet Radics önmaga ellen készített. Hogy mennyire fontos ez az okmány, azt legjobban az bizonyítja, hogy Radics állandóan a zsebében hordta és így sorsát összekapcsolta ezzel a jelentéssel.

Arra a kérdésre, hogy a bíróság rendelkezésére bocsátották-e ezt az okmányt a vádtanács határozata előtt, a belügyminiszter kijelentette, hogy a bíróság megkapta a jelentést, azonban csak másolatban, míg az eredeti okmányt két nappal azelőtt adták át a bíróságnak. A vádtanács azonban úgy találta, hogy az okmány csak Radics István ellen tartalmaz terhelő adatokat, nem pedig társai ellen.

Elmondotta még Makszimovics belügyminiszter, hogy a bíróságnak sok más terhelő adatot is rendelkezésére bocsátottak, bár az egész anyagot még a zágrábi rendőrség nem tudta feldolgozni, időhiányában. A kormánynak azonban nincs is szükség arra, hogy az egész anyagot a bíróság elé terjessze, mert már az eddigi adatok is elegendők Radicsék bűnösségének megállapítására.

Egy újságíróknak arra a kérdésére, hogy mit tenne a kormány, ha a báni tábla is jóváhagyná a vádtanács határozatát, a belügyminiszter kijelentette, hogy erre nem válaszolhat, de az a meggyőződése, hogy a báni tábla nem fogja jóváhagyni ezt a döntést. Reflektál még a belügyminiszter Trumbicsnak ellene intézett támadására és kijelentette, hogy amint a kormány a vádat a vádlottaknál és a Radics-párt irattárában talált iratokból merítette, ugyanugy megkivánja, hogy Trumbics ne külföldről, hanem ugyanezekből az iratokból állítsa össze a védelem összes anyagát.

Megkezdtek Ulain hármas rágalalmazási pörének tárgyalásait

(Budapest, január 19. Az Uj Kelet tudósítójától.) A keckeméti törvényszék ma kezdte meg Ulain Ferenc hármas rágalalmazási pörének tárgyalását. A rágalalmazást a vád szerint Ulain Lendvay István megválasztásakor követte el, mikor is egy népgyűlésen szóvá tette, hogy a M. F. T. R. (Magyar Folyam- és Tengerhajózási Rt.), a Hitelbank és az Interexim Rt. nyereségeiből közéleti férfiaknak, képviselőknek háromszáz milliókoronát osztottak ki.

Ulain a tárgyaláson kijelentette, hogy nem érzte magát bűnösnek, mert bizonyítani tud és bizonyítani akar. Bizonyítani kívánja, hogy a kormány rossz pénzügyi politikát követ.

Bardócz Árpád dr. ügyész a bíróság figyelmét arra hívta fel, hogy Ulain politikai célokra akarja felhasználni a tárgyalást s arra kényszeríteni a bíróságot, hogy ítéletét a kormány pénzügyi politikájának, vagy az ő személyes pénzügyi politikájának helyessége fölött mondja ki.

Ulain az ügyész figyelmeztetésre replikázva a könyvek, levelezések megvizsgálását kéri. A bíróság a kérdésben tanácskozára vonult vissza.

A pörben tanuként Weisz Fülöp bankigazgató Kánya Kálmán meghatárolt miniszter Szeitovszky házelnök, Rakovszky belügyminiszter és Ullmann Adolf bankigazgató lesznek kihallgatva.

január 19.

almare (Nagy-
sedést en evő-
től megbiván-
Az állás azon-
és szerint. Pá-
ndök.

lnöksége
d. Torontal)

orh. aut. ier-
állásra e ennel

mpolgének, kik-
ssággal és ma-
bac, mint irá-
nyelvek.

mmel együtt —

nyben részesül-
és a család-
öksé, h z nyuj-

Mandl Mór,
bik. eleők

kedő,

pes, a
felvek-
még a

en utazott

a kivételével
rayonra eset-
Szolnok-Do-
k területére

keres.

elsőrendű és
érem „Agilis
hirdetési vál-
Rbor 1029-a

hirü
ol teát

tár
erzog

ti 4.

stock

sségek

FIA

eben,
o. 2.

ztás szerint

ANI

ELEM

ar Timisoara

Kulturát és betegsegélyzést követel a kolozsvári zsidó iparosság

A Poale Cedek tisztújító közgyűlése

(Cluj-Kolozsvár, január 19. Az Uj Kelet tudósítójától.) Az elmúlt vasárnap délután három órakor a kolozsvári zsidó iparosság egylete, a Poale Cedek évi közgyűlést tartott az egyesület templomi helyiségében. A gyűlés a zsidó kultúra és betegsegélyzés fejlesztésének és istapolásának jegyében zajlott le. Napirend előtt a Tarbut zsidó iskolaegyesület elnöke, Molnár Jakab lendületes, átgondolt és nívós beszédében hívta fel az iparosság figyelmét a zsidó iskola támogatására. „Mi zsidók azért vagyunk az irás népe — ugymond — a kultúra, az emberiség örökös fáklyavivői, hogy világhosszúat hirdessünk. Egyetlen fegyverünk ez, amellyel védekezünk, akkor, amikor Izrael fáját kikezdi a szu. A kultúra szeretetét őseinktől a Sinai-hegyen örököltük. Kérem a Tarbut nevében önöket, hogy az önök dolgos kezük, akarásuk és lelkesedésük hagyjon nyomot a zsidó kultúrában.“ Kéri az egyesületet, válasszanak egy tizenhastagú bizottságot, mely az iskolaépület érdekében kezdje meg a gyűjtési akciót. A beszédet lelkesen fogadták és a kérelmet az elnökség elé terjesztették.

Janovitz Géza elnök ezután megállapítván a határozatképességet, üdvözölte a gyűlést. A maga részéről melegen támogatja az iskolaépület akcióját, amit mindenképpen fontosnak tart.

Mandelbaum Izidor titkár ezután az évi jelentést olvassa fel, majd az elhunyt Simon Márton és Rapaport Adolf elhunyt tagokról mondott megindító megemlékezést. A jelentésnek ezt a részét a tagok állva hallgatták meg. Ismertette továbbá a gazdasági helyzet következtében beállott stagnációt. Minden, amit elérni lehetett az elmúlt esztendőben az, hogy az adósság nem növekedett. A felügyelőbizottság jelentésének felolvasása után a tisztikarnak megadták a felmentvényt.

Az elnök rámutat azokra nehézségekre, amelyek az egyesület vezetőségére hárultak az elmúlt esztendőben a státus fenntartása tekintetében is. Köszönetet mond Stern Salamonnak, aki díszes frigszekrényfüggőny almémortakarót és állványabroszt ajándékozott a templomnak. Megköszönte továbbá Simon József áldozatkész tevékenységét a Tóra behelyezésének ünnepsége alkalmával.

Dr. Reiter Artur egyleti orvos rámutatván a mai viszonyok siralmosságára, a betegsegélyzés új alapjait követeli. Az eddigi rendszer semmiképpen sem felelt meg azoknak a váratlanosoknak, amelyek az egyesülethez fűződtek. Nemcsak a családfőnek jár betegség esetén megfélelő támogatás, hanem minden tagnak és a betegsegélyezés egyike azoknak a nagy feladatoknak, amikkel nem lehet várni, hanem amit erélyes akcióval nyomban meg kell valósítani. Zsidó kórházra a mai építkezési viszonyok és a felszerelés költségei mellett aligha van kilátás. A gazdasági viszonyok pedig leginkább az iparost sújtják. Módot kell adni a megbetegedett szegénysorsu iparosnak arra, hogy száraz szobában, tiszta ágyban, megfelelő orvosi kezelés mellett visszaadassék az életnek és a munkának. Az orvos ezután megrendítő eseteket mondott, amelyek nem fordulnának elő, ha az egyesületnek egy szanatórium-osztálya működne. Ezt pedig meg lehetne csinálni olyanképpen, hogy az osztály javára minden tag heti tíz lej tagdíjjal járulna hozzá. Meg van róla győződve, hogy a négyszáz egyleti tagon kívül szívesen belépne még kétszáz nem egyleti tag is tisztára azért, hogy ilyen módon segítse a dolgozó zsidó iparosságot betegsége esetén. Ilyen anyagi felkészültség mellett az egyesület a szanatóriumokkal érintkezésbe léphet, megállapodhat olcsó árakban, de megállapodhatik a specialistákkal is és akkor nem fordulhatnának elő a kétségbeesésnek olyan szomorú esetei mint mostanában.

Czerjék Herman és Schwartz Márton hozzájárulása után megállapodtak, hogy az egyleti orvos indítványára ügyében az ujonnan választandó elnökség nyolc tagját fogják delegálni. Ezután dr. Krausz Jenő egyleti ügyész az alapszabályok módosítását indítványozta és nyolc tagú bizottság kiküldését. A javaslatot vita nélkül elfogadják. Ezután megejtették a választásokat, amelynek eredménye a következő:

tásokat, amelynek eredménye a következő:

Elnök: Janovitz Géza. Alelnök: Goldberger Kálmán. Pénztárnok: Simon József. Jegyző: Deutsch M. Károly. Felügyelő-bizottság: Löwinger Jakab, Schwartz Sándor, Vogel Jakab. Tanácsnokok: Ábrahám Mór, Krausz Samu, Rimóczi Jakab, Wolf Sámuel, Kohn Emil, Nussbaum Mihály, Salamon Mihály, Weisz Manó, Farkas József, Stauber József, Herkovits Jenő, Glancz Jakab. Póttagok: Grün Ernő, Spitz Aladár, Jakab

Mihály, Jakobovits Andor, Malkisman Mór. Templom-bizottság: Schwartz Márton, Gábe, Rosenfeld Armin, Czalel Hirsch. Gazdák: Izsák Antal és Schwarcz Mihály.

A választás után Rimóczi Jakab választási elnök vezetésével küldöttség kereste fel az egyhangulag megválasztott Janovitz Géza együleti elnököt, akit melegen üdvözölt és hálásan megköszönte a kisemberek érdekében tanúsított mindenkor fáradozását.

A jasií joghallgatók szolidárisak kitalított kollégáikkal

(Bucuresti-Bukarest január 19. Az Uj Kelet tudósítójától.) Jasií jelentés szerint a jasií egyetem jogi fakultásának százhetven hallgatója ma egy memorandumot nyújtott át az egyetemi tanácsnak, amelyben közlik, hogy abban az esetben, ha az egyetemi tanács tényleg kizárja a proskribált ötven diákot, úgy ők szolidaritásból kéri, hogy őket is zárják ki az egyetemről.

A jasií egyetem rektora ma a fővárosba érkezett és jelentést tett Anghelescu közoktatásiügyi miniszternek a jasií helyzetről.

Egy kolozsvári tudós könyve a vérvádról

Dr. Cioban Virgil: Omorul Ritual

Második közlemény

Cioban Virgil dr. nagyjelentőségű könyvéről szóló beszámolóink első részében nagy vonalakban már ismertettük ennek a sok gonddal és fáradszó előtanulmányra készült könyvnek szerkezetét.

Az „Omorul Ritual“ minden egyes sora a legszigorúbb tudományos kritika és a kutató munka precizitásával íródott. Az első fejezetben a vérvád fogalmát precizizozza a szerző és megállapítja, hogy a vérvádról szóló mesék nagyon is eltérők egymástól. Általában a vérvádról szóló mesék szerint a zsidók a keresztény vért részben rituális, részben terápiai célokra használják.

A könyv írója már ebben az első fejezetben is éles vitába száll a bornirt mesével. Elmondja, hogy némely vidékeken azzal vádolják a zsidókat, hogy üvegeserepeket tesznek abba az edénybe, ahol a pászkát dagasztják. Mindezt azért, hogy a pászkát dagasztó keresztény cseléd lány elvágja a kezét és a vére összekeveredjék a pászkával.

Hogy lehet azt elképzelni, — kérdi Cioban professzor — hogy a zsidók hét napon keresztül üvegeserepekkel teli pászkát esznek anélkül, hogy belső sérüléseik volnának?

Ez a kérdés is egyik töredéke annak a sok száz „hogy lehet elképzelni“ kérdésnek, amelyek közül az antiszemita propaganda egyre sem igyekszik válaszolni. Cioban professzor könyve éppen ezekre a kérdésekre felel, amikor szétszaggatja a vérvád-históriák pókhálóját.

Cioban professzor a könyvének első fejezetében részletesen felsorakoztatott többféle vádak mind-egyikét annyira hajmeresztő képtelenségnek tartja, hogy — amint ő mondja — nehogy azt higgyék, hogy ő találta ki ezeket a meséket, idézni fogja az „Apararea Nationala“ erre vonatkozó cikkei.

Huszonnégy oldalon keresztül kapunk izelítőt az „Apararea Nationala“ stílusában ezekből a bornirt-ságokból. De ezek az írások nem ismeretlenek senki előtt sem. Mindenki jól ismeri azokat a képtelen szörnyszüleményeket, amelyekről felnőt emberek nem átalják másokkal elhitetni, hogy ők komolyan veszik.

Nagyon érdekes a könyvnek az a része, amely komoly történelmi studiumok alapján a vérvád történetét ismerteti.

A történelem tanúságot tesz arról, — írja Cioban dr. — hogy a vérvád mindig a más meggyőződésük ellen használt fegyver volt, valahányszor nem tudták őket egyéb bűnökkel vádolni.

Cioban dr. részletesen kimutatja, hogy az ókorban a pogányok a keresztényeket, a középkorban a zsidókat, az újkorban pedig a törökök, kínaiak és japánok a keresztényeket vádolták a vérváddal. Cioban dr. történelmi példákkal igazolja állításait. A szisztematikusan felsorakoztatott esetek közül e helyen csak egyet említnék fel:

1900-ban Törökországnak több csapattestét kellett mozgósítania, hogy hadba szállhasson a sinai-hegyi beduin mohamedánok ellen, akik az ottani szerzeteseket azzal vádolták, hogy rituális gyilkosság után vért vették a szép Zulejkának, a gazdag Achmed leányának.

A könyv következő fejezete részletesen felsorakoztatja a biblia és a talmud ama törvényeit, amelyek kategórikus szavakkal tiltják a vér élvezetét.

— A vérvád terjesztői — írja a professzor — azt hirdetik, hogy a talmud előírja a rituális gyilkosságot. En egyike vagyok ama kevés keresztényeknek, aki egy félvívásodon keresztül tanulmányoztam a talmudot. És így joggal mondhatom, hogy erre a kérdésre felelni kompetensebb vagyok bárkinél.

— A válaszom csak negatív lehet. A talmudban sehol sincsen olyan szakasz, amelyből ezt a vádat lehetne kimagyarázni.

Értékes bibliográfiai szolgálatokat tesz a probléma iránt alaposabban érdeklődőknek a vérvád pro és kontra irodalmának felsorakoztatása. Hasonlóképpen nagy az értéke az eddig ismert vérvád esetek időrendbeli feljegyzése. A könyv a felsorolt esetek mindéggyikénél rögtön utal azokra a körülményekre is, amelyek a vádlottak ártatlanságát kétségtelemé teszik.

Beszületes olvasók, kik a vérvád valódi mártírjai? — kérdi Cioban dr. — Azok a holttestek, amelyeket Isten tudja milyen körülmények között találtak, avagy azok a százak, akiket a gyanu miatt ütöttek, vertek, kínoztak és elevenen elégették? Ennek az eldöntését a komolyan gondolkodó olvasókra bízom.

A könyv második része a törvényszéki orvostan szempontjából foglalkozik a vérvád kérdésével, különös értéket ennek a fejezetnek az ad, hogy a benne felemlített tudományos megállapítások Cioban dr. egyéni kutatásainak eredményei. Nemcsak laikus, de orvoskörökben is nagy érdeklődésre tarthat számot az a fejezet, amely rámutat azokra a víz hatására előálló bűvelváltozásokra, amely azt a feltevést, hogy a vízben talált holttesteknek vért vették, valószínűvé tették.

A könyv végén egy minden tekintetben meggyőző kimutatást közöl Cioban dr., amelyből kiderül, hogy ha minden egyes rituális alkalomkor csak egy csepp vért használnak fel, akkor évenként 75 kilogramm vért volna szükség. Erre a horribilis mennyiségre legalább tízenyolc áldozatra volna évente szükség. A továbbiakban Cioban dr. kimutatja, hogy a vért nincsen terapeutikus hatása. Ha pedig volna, akkor a zsidók tisztességes uton is hozzájuthatnának — gyilkosság nélkül — hiszen valamennyi vérvizsgálatot végző orvos rendelkezésükre bocsáthatna keresztény vért.

Tisztelt olvasók — fejezi be Cioban dr. könyvét. Ne higgyék azt, hogy én tréfából írtam ezt a könyvet. Akkor, amikor milliók tisztessége, vagyona és élete forog kockán, cinizmus volna tréfát üzeni. Csak az utolsó konkluziót vontam le az eddigi tudományos kutatásoknak és remélem, hogy ez a szerencsétlen idea, amelyet a sötét időkől örököltünk, végleg el fog tűnni.

A könyv briliáns írói tollal készült el. Olvasmányának is olyan érdekes, mint a legkiválóbb regény. De sokkal nagyobb jelentősége van propagandikus és népnevelő szempontból. Különösen fontosnak tartjuk, hogy valamennyi zsidó intézmény, különösen a hitközségek megszerezzék és terjesszék a könyvet, mert a benne levő fontos és pontos adatok a legjobb cáfolatával szolgálhatnak a minduntalan felburjánzó alaptalan vád- és rágalombad-jaratnak. A könyv az Uj Kelet könyvosztálya utján is megrendelhető.

(j.)

E
mely a

(Teme
tőjától.) E
ráltság b
irtam az
mindazona
tem Radic
lyét, polit
még Radic
ugyhogy a
vakmerősé
amelyben
állítom be
orránál fo
autonóm l
munista a
keretein b
első elnök
Sándor sz

A rom
a jugoszlá
politikusk
élt és a le
jából figye
dálkozta
szóval lát
szerint „a
tikai állás
denben fed
a közvélem
közélről fi
meglátásai
számot“.

A cikk
el és a jug
teljesebb
dics ma az
pedig pakt
kötött a m
jettel is. B
még többet
retein belü
nesen el a
és tökéletes
gyar, orosz
történeke-e.
Szovjetoros
kommunista
egyike Jug
Radicsm

vannak is
származasu
akar lenni
válogat az
gal és mák
zet birka r
hidja felé,
akarja kies
meg akarja
ditsa az áll
tömlőcből
hívása.

A korru
igyekszik
Radics bört
hány ezer é
kedik, akko
tömlőcből t
örve alatt
börtönökbé.

Annyi t
tempirozott
most már.
lasztások
Klja az ell
Eg fog láng
könnyen leh

— Elité
nőt. Temesvá
a temesvári
bűntényében
tes, még a
sarkán szerel
kással lesz
Waldberger
segéddel az
bűnösnek mo
sértésért két
hónapot vizsg
télet ellen a
isulyosításért

Egyéni vélemény, mely az események következtében közvélemény lett

(Temesvár, január 19. Az Uj Kelet tudósítójától.) Három hónappal ezelőtt „Az SHS. királyság belpolitikai cirkusza” címen cikket írtam az Uj Keletbe, amelyben a legelősebb, mindazonáltal teljesen objektív kritika alá vettem Radics István horvát parasztvezér személyét, politikai irányát és működését. Akkoriban még Radics István a hatalma tetőpontján volt, úgyhogy az Uj Kelet szerkesztője egyenesen vakmerőségnek vette cikkem egyik bekezdését, amelyben Radics Istvánt politikai kalandornak állítottam be, aki demagóg bombasztjaival az orránál fogva vezeti az ötmillió horvát népet, autonóm horvát parasztközársaságot akar kommunista alapon a reakciós jugoszláv monarchia keretein belül, amely közársaságnak ő lenne első elnöke és egyformán ellátná őt tanáccsal Sándor szerb király és Trockij is.

A romániai újságírók nem ismerik annyira a jugoszláv belpolitikai eseményeket, a szerb politikuskokat, mint e sorok írója, aki közöttük élt és a legtöbbször az események középpontjából figyelhette a nagy színjátékot. Nem csodálkoztam tehát afelett, midőn a cikkem előszóval látott napvilágot és az előjáró sorok szerint „a cikk, amely írójának egyéni politikai álláspontját tükrözteti vissza, nem mindenben fedi az Uj Kelet véleményét, — vagyis a közvéleményt — de a dolgokat közvetlen közelről figyelő zsurnaliszta szuggesztív erejű meglátásai révén általános érdeklődésre tarthat számot”.

A cikk megjelenése óta három hónap telt el és a jugoszláv belpolitikai események a legteljesebb mértékben igazolták a cikkirót. Radics ma az ügyészség foglya, a szerb kormány pedig paktumokat szellőztet, melyeket Radics kötött a magyar kormánnyal és az orosz szovjettal is. Bebizonyosodott az is, hogy Radics még többet akart, mint az SHS. királyság keretein belüli horvát közársaságot. Radics egyenesen el akart szakadni az SHS. királyságtól és tökéletesen mindegy volt neki, hogy ez magyar, orosz, olasz vagy zuluszékkel történik-e. A legtöbb bizalma természetesen Szovjetországban volt, ezért tetszelgett kommunista mezben az a Radics, aki maga is egyike Jugoszlávia nagytökésének.

Radicsnak teljesen egyéni céljai voltak, vannak is lesznek a jövőben is. A paraszti származású oxfordi jogász, diktátor és deszpota akar lenni és célja eléréseért egyáltalán nem válogat az eszközökben. A demagóg, maszlagal és mákopnyal megbolondított horvát nemzet birka módjára megy a forradalom vágóhídjára felé, mert a cezarománikus Radics így akarja kicsinyes személyi érdekéből. És a nép meg akarja ostromolni a börtönt, hogy kiszabadítsa az álprófétát, mert a hét lakattal őrzött tömlőből is kijut Radics paranesszerű felhívása.

A korrupciókra támaszkodó szerb kormány igyekszik az erős kéz politikáját folytatni. Radics börtönben van és vele együtt még néhány ezer elvakított. Mikor a nép elégedetlenkedik, akkor kiengednek közülök néhányat a tömlőből tessék-lássék módjára és a másnapi éj őrve alatt kétszer annyit hurcolnak vissza a börtönökbe.

Annyi bizonyos: a szomszédban kilőtték a tempirozott gránátot. Minden a találattól függ most már. Célul a február 8-iki országos választások vannak kitzúva. Ha ezt telibe találja az ellőtt ágyugolyó, akkor egy egész világ fog lángba borulni és Radics börtönéről is könnyen lehull a hétszeres lakat.

Pető Gergely

— Elítélték a temesvári gyilkos varrónőt. Temesvárról jelentik: Szombaton tartotta meg a temesvári törvényszék Waldberger Mária varrónő büntnyében a főtárgyalást. A varrónő, mint ismeretes, még a múlt év októberében a Tiroli-utca sarkán szerelni féltékenységből egy nagy konyhával leszurta vetélytársnőjét Polgár Irmát, aki Waldberger szerelmével, Ötvös Béla kőfaragósegéddel az utcán sétált. A törvényszék a varrónőt büntősen mondotta ki és halált okozó súlyos testi sértésért két és fél évi fogságra ítélte, amelyből két hónapot vizsgálati fogsággal kitöltöttek. Az ítélet ellen a védő enyhítésért, az ügyész pedig isúlyosbításért felebbezett.

Egy francia szocialista vezér hitvallása a cionizmus mellett

Leon Blum szenzációs beszéde. „Az antiszemitizmust a büszkeség és méltóság hiánya kelti”

(Páris, január 19. Az Uj Kelet tudósítójától.) Megírta az Uj Kelet, hogy a francia zsidók Párisban megtartott bankettjén, amelyet dr. Weizmann Chaim tiszteletére rendeztek, az asztalfőn Weizmann mellett Leo Blum, a híres szocialista képviselő foglalt helyet. Blum ma Franciaország egyik vezető politikusa, aki azonban emellett soha semilyen körülmények között nem tagadta zsidó fajához való ragaszkodását. A bankettet is alkalmul használta fel arra, hogy demonstrálja zsidó voltát, szemben azokkal a „hitestvérekkel”, akik még ma is az asszimilációban keresik a zsidókérdés megoldását. Leon Blum egyike a zsidó újjáépítés leglelkesebb barátainak és ebbeli hitvallását a banketten tartott beszédében domborította ki legklasszikusabban.

— Ha — mondotta Leon Blum — az ember tíz-tizenkét évvel ezelőtti időkre gondol, amikor a cionisták kiltásai gyengék voltak és ha a cionizmus mai fejlettségét látja, a zsidó otthon Palesztinában, amely állandó fejlődésben van, akkor eszmél csak az ember arra, hogy mindez mennyi kollektív erőt követelt. Én magam francia zsidó vagyok és őszintén hiszem, hogy zsidó származásom mellett jó francia vagyok. Itt születtem Franciaország szívében, Párisban, nagyapám is itt élték és amennyire családom történetét a múltban követni tudom, elődeim Elzászból származtak ide, franciák voltak. Én magam Franciaországban nevelkedtem, francia gimnáziumot végeztem és francia állampolgár voltam. Nincs a francia kultúrának és francia becsületnek egyetlen finomsága, amely tőlem távol lenne. Mindamellert úgy érzem, hogy zsidó

vagyok és soha sem hittem, hogy e tekintetben konfliktus támadhat származásom és francia patriotizmusom között. Nagyon meglepődtem, amikor egy napon Weizmann dr., azt mondotta, hogy ami a nemzeti patriotizmust illeti, e téren nincsen dualizmus, hanem inkább pluráizmus, E szavak mély értelme valóban meglepett. Igenis minden emberben egy bizonyos pluráizmus van e tekintetben, mert az ember hozzátartozhat egy ország közösségéhez és mégis egy másik csoport integrális részeként tekintheti magát. Ez így van. Mi maradék nélkül teljes franciáknak érezhetjük magunkat és ugyanakkor leszármazottságban és szellemenben a zsidósághoz tartozhatunk.

— Az antiszemitizmus nem akkor keletkezett Franciaországban, amikor mi mint őszinte zsidók mutatkoztunk, hanem amikor megkíséreltük eltávolítani zsidóságot. Ami engem illet, soha sem tapasztaltam, hogy a fajomhoz és vallásomhoz való kihangsúlyozásom miatt antiszemitizmust keltettem volna. Én azt hiszem, hogy az antiszemitizmust inkább a büszkeség és méltóság hiánya kelti. A francia zsidóság különben is mindezt már tisztán látja. Elérkezett az ideje annak, hogy most már ők is azt a helyet foglalják el a zsidó újjáépítésben, amely történetüknek, befolyásuknak és gazdasági helyzetüknek megfelel.

Leon Blum ezután jellemző szavakkal ismertette a zsidó újjáépítést és azt a jövőt, ami a zsidóságra vár abban az esetben, ha Palesztina a zsidó népi élet, a zsidó munka, a zsidó szellem centrumává válik. A beszédet a jelen voltak kitörő lelkesedéssel fogadták.

Fiatalkoru tolvajbandát leplezett le az apahidai csendőrség

Mázsaszámra lopkodták az apahidai állomáson a mozdonyok rézalkatrészeit

(Cluj-Kolozsvár, január 19. Az Uj Kelet tudósítójától.) Az utóbbi néhány hónap alatt az apahidai rendezőállomás vezetősege több ízben jött arra a felfedezésre, hogy valaki a rendező állomásra betölt hibás mozdonyok rézalkatrészeit lopkodja. Az apahidai rendezőállomás észleleteit jelentette a kolozsvári üzletvezetőségnek, ahonnan hivatalos uton megtették a feljelentést úgy az apahidai csendőrségben, mint a kolozsvári rendőrségben is. A nyomozás hosszú hónapokon keresztül eredménytelennek ígérkezett.

— Tegnap délután azonban a titokzatos tolvajok elügyetlenkedtek a dolgok és rendőrkézre kerültek. Az apahidai rendezőállomáson az egyik vasutas észrevette, hogy két fiatal gyerek az egyik mozdonyról leszállva, valami nehéz dolgot visz egy zsákban. Az őrigazolásra szólította fel a fiukat, de azok a földre dobták a zsákot és a falu irányába kezdtek futni. Az őr fellármázta a közelben lévő vasutasokat, akik üldözőbe vették a két fiút és

a néhány kilométeres utvonalon irtózatos versenyfutás vette kezdetét.

A faluba érve az üldözőkhöz csatlakozott a falu lakossága, valamint a csendőrség is, de a két fiú lankadtan bár, de folytatta a menekülést, majd amikor az egyik helyen a Szamos zárta el az utat,

a fiúk a zajló jégtáblákon jégtábláról-jégtáblára ugrottak

és sikeresen elérték a tulsó partot. Itt azonban egy kis baleset érte őket, mert munkások jöttek velük szemben, akik elfogták a két suhancot és átadták a csendőrségnek.

A csendőrségben a két fiú töredelmesen beismerte, hogy már hónapok óta lopkodják az apahidai állomáson a mozdonyok rézalkatrészeit. A kihallgatás során a fiúk azt is beismerték, hogy

a lopásokat, valamint a lopott dolgok értékesítését nem egyedül követték el,

mert két társuk is van, akik szintén fiatal gyerekek. A tettestársak Kolozsváron laknak. Az apahidai csendőrség ma délelőtt a két elfogottat a kolozsvári rendőrségre kísérte át, ahonnan Fatu detektívvel kimentek a Brétfübe, hogy a másik két tolvajt is elfoghassák. Hosszas keresés után végre megtalálták a két

fiút, akik megértve a detektív célját, futásban kerestek menedéket, majd látva, hogy a detektív mindenütt a sarkukban van, hirtelen elhatározással

köveket kaptak fel az utról és valóságos kőzapot zuditottak a detektív felé.

Fatu detektív látva, hogy az üldözéssel ilyen módon semmire sem juthat, revolvért rántott és néhány ijesztő lövést adott le a levegőben, amitől a fiúk megijedtek, abbahagyták a ködobálást és megadták magukat a detektívnek.

A rendőrségben a négy fiatalkoru suhancot, akik közül a legkisebb alig töltötte be a tizenégy évet, míg a legnagyobbik a tizenhatot sem hagyta el, kihallgatták. A négy gyermek kihallgatása során elmondotta, hogy apródonként több mázsa rézalkatrészt loptak el, amelyet itt Kolozsváron egy rézöntőnél potomáron értékesítettek.

A négy fiatal gyerek által ellopott rézalkatrészek nyers állapotban is közel száz-ezer lej értéket képviselnek,

de a CFR. kára még ennél az összegnél is több, mert a leszerelt alkatrészek helyett újakat kellett készíteni, amelyeknek az előállítás költsége irtózatosságe összegeket emészt fel.

A négy fiatalkoru tolvajt a nyomozás befejezése után át fogják adni a fiatalkoruak bíróságának. A rendőrség az orgazda ellen megindította az eljárást.

— A kommunista összeesküvés aradi szálai. Aradról jelentik: A kommunista összeesküvés ügyében, mint ismeretes, a nyomozás szálai Aradra vezettek. Az aradi hatóságok folytatták a nyomozást. Szombaton este házkutatást tartott a rendőrség a Munkásotthonban. A házkutatás szenzációs eredménnyel végződött. A házkutatás során a rendőrség nagymennyiségű rőpiratot, valamint „le a fehér terroristákkal” felirással ellátott magyar, román és német nyelvű kommunista bélyeget talált. Ezenkívül a rendőrség birtokába került egy névjegyzék, amely az aradi hatóságok azon hivatalnokainak a nevét tartalmazza, akik részt vettek a kommunisták leleplezésében. A hatóságoknak az a véleményük, hogy a kommunisták a névjegyzékben szereplő hivatalnokok ellen merényletet akartak elkövetni. Filotti rendőrprefektus megállapítva, hogy a munkásotthon kommunista célokat szolgál, elrendelte az Otthon azonnali bezárását.

k kítill-

entés szerint a
nyújtott át az
tanács tényleg
is zárják ki az
leszen közoktatás-

rvádról

a professzor —
ja a rituális gyil-
a kevés kereszté-
keresztül tanulmá-
ggal mondhatom,
apetensebb vagyok

lehet. A talmud-
amelyből ezt a

tokat tesz a pro-
ödőknek a vérvád
oztatása. Hasonló-
g ismert vérvád-
könyv a felsorolt
al azokra a körül-
tak ártatlanságát

a vérvád valódi
azok a holttestek,
tílmények között
et a gyamu miatt
venen elégettek?
gondolkodó olva-

rvényszéki orvos-
vád kérdésével,
az ad, hogy a
lapítások Cioban
ényei. Nemcsak
gy érdeklődésre
rámutat azokra
okra, amely azt
t holttesteknek

kinntben meg-
amelyből ki-
ális alkalomkor
akkor éven-
ükség. Erre a
ennyole áldo-
biakban Cioban
n terapeutikus
zsidók tisztes-
gyilkosság nél-
sgálatot végző
eresztény vért.
e Cioban dr.
tréfából írtam
ők tisztessége,
mus volna tré-
vontam le az
remélem, hogy
sötét időkből

ült el. Olvas-
a legkiválóbb
ge van propa-
különösen fon-
dó institució,
és terjesszék
s és pontos
atnak a mind-
s rágalomhad-
yvosztálya ut-

Masaryk visszaemlékezései az orosz forradalomról

A csehszlovák köztársaság elnökének memoárjai. Két forradalom határai között a csehszlovák köztársaság felé

(Prága, január 19. Az Uj Kelet tudósítójától.)
A csehszlovák köztársaság fővárosában valóságos szenzáció erejével hatott Masaryk köztársasági elnök visszaemlékezéseinek a napokban történt közlése. Egy francia nyelvű folyóirat részeket közöl az elnök emlékirataiból, többek között azokat, amelyek a háború vége felé az összeomlás és az államok közötti nagy változásokra vonatkoznak. Az orosz forradalomról Masaryk elnök, akinek magának is nagy történelmi szerepe volt, a következőket írja:

Az első orosz forradalom hatása

„Az orosz forradalomról szóló első közlések határozatlanok voltak és hihetetlenül hangzotak. Én már a háború elején tartottam a forradalom kitörésétől és amikor ez bekövetkezett, kellemetlenül voltam meglepve, mert megkérdeztem magamtól, milyen következményeket hoz majd a forradalom a szövetséges hatalmak számára és a háború vezetésére. Miután valamelyest tájékoztam, Miljukovnak és Rodziankonak március tizennyolcadikán telegrammot küldöttem, amelyben a változás fölött örömet fejeztem ki és élesen hangsúlyoztam a szláv program szükséges keresztülvitelét. Az akkori helyzetben ennek a kihangsúlyozása nem volt jelentéktelen sem Oroszország, sem pedig a Nyugat szempontjából. Nem volt könnyű dolog mind e pillanatig Oroszország felé a szövetségesek tervéről beszélnem: az elnyomott népek felszabadításáról és a demokrácia megerősítéséről. Tudtam, hogy a szövetségesek egyike, a cári Oroszország nem gondolt sem demokráciára, sem pedig a népeknek adandó szabadságokra. Eppen ezért a forradalom után kinyilvánítottam azt a meggyőződésemet, hogy egy szabad Oroszországnak teljes joga van arra, hogy zászlójára írja a szlávok felszabadítását.

Az egész szláv programot pedig így formuláltam: a lengyelek egységesítése szoros kapcsolatban Oroszországgal, a szlovének, horvátok egységesítése természetesen a csehek egységesítése és felszabadítása, ugyazintén a szlovákoké is. Hozzátettem, hogy nemcsak a mi problémánkról van szó, a szlávoké, hanem a latin nemzetek problémáiról is: Franciaországról, Itáliáról és Romániáról, az ő törvényes nemzeti ideáljairól. Jóllehet ismertem az orosz viszonyokat, az adott pillanatban azonban nem tudtam kik azok az egyéniségek, akik ezt az akciót vezetik. Más valami egy helyzetről egységes benyomást szerezni, mint konkrét ismeretét a realitásoknak, vagyis tudni azt, hogy kik a legfőbb mozgató egyéniségek, mik szándékaik és mit terveznek. Ezeket nem tudtam. A polgárság és szocialisták, vagyis a demokraták és forradalmárok részéről nem vártam a forradalmat. Tudtam, hogy erre nincsenek felkészülve. Azt vártam, hogy a forradalom leve-re esetén megmarad egy forradalmi allűrökkel átítatott demonstráció, éppen úgy, mint ahogy a duma annakidején együtt maradt annak ellenére, hogy a cár feloszlatta. Azonban arra nem gondoltam, hogy a cárizmus összeomlásával a hadsereg és az állam egész szervezete annyira felbomlott. Meglepetés volt számomra, pedig már régóta felismertem a cárizmus tehetetlenségét és azt minden alkalommal el is ítéltém.

Az elnök közli még emlékirataiban, hogy az összeomlásig a hivatalos Oroszországgal csak kellemetlen kapcsolatai voltak, éveken át indexre volt téve és első könyvének megjelenése óta Oroszországban minden tőle eredő fordítást megsemmisítettek. Megtagadták tőlem, — folytatta — hogy Oroszországban tanulmányokat folytathassak. Azonban a haladó pártok voltak barátaim. A marxizmus kritikájával még a marxistákat sem tudtam magamtól elidegeníteni, jóllehet nem voltunk egy véleményen. Erről írott könyvemet orosz fordításban nagyon olvasták és ezzel Oroszországban nagy nevet szereztem.

Amikor a forradalom azokat a férfiakat hozta hatalomra és kormányra, akiket személyesen ismertem és akik barátságos érülettel viseltettek irántam, elhatároztam, hogy Oroszországba megyek egy hadsereg felállítására, amely a mi foglyainkból állana. Főként Miljukovra, a külügyminiszterre számítottam, akivel régebről ismertük egymást. A háború alatt találkoztunk Angliában és a háború és béke fontosabb programjaiban egyikek voltunk.

A forradalmi Oroszországban

1917 április 16-án indultam utnak angol utlevéllel. A német tengeralattjárók megkezdtek az angol és orosz szállítóhajók elleni kiméletlen harcot. Ambica kis kikötőjéből kellett volna 17-én hajóra szállnom, de a hajó nem futott be, mert megtorpedózták. Vártam egy-két napig, míg váratlanul sürgőnyt kaptam Londonból. E sürgőnyben jelentik Stefaniknak Oroszországból való visszaérkezését. Ugyanakkor jött küldönc is tőle azzal, hogy térjek vissza Londonba. E véletlennek köszönhetem, hogy Stefanik az orosz helyzetről pontos jelentést adhatott nekem. A forradalomról a katonai vezetők véleményét osztotta, hogy tudniillik a hadsereg ezentúl nagyobb aktivitással és erővel fog tudni Németország ellen hadakozni. A hadsereg több vezető egyénisége rokonszenvezett a forradalommal és remélték, hogy a hadsereg győzelmei a forradalom vívmányait megszilárdítják. Benes megérkezett Párisból és Stefanik információit minden részletében megbeszélhettük.

Május ötödikén Aberdecnből elutazhattam olyan hajón, amit két torpedóuzó kísért. Szerencsésen Bergenbe utaztunk, de kis hiba, hogy az éjjel bele nem ütköztünk egy ellenséges aknába. A kapitánynak az utolsó pillanatban sikerült a kormányt megfordítania és a katasztrófa elhárult. Minderről csak reggel értesültem.

Az elnök ezután leírja utját Krisztiánián és Havorandán át Oroszországba. Amikor orosz földre lépett, egy nagy sereg holló ragadta meg figyelmét. Megszállása után nyomban fölkereste Miljukovot, aki azonban éppen akkor adta be lemondását. Az emlékiratok további során az elnök a cárizmus jellemzését és a bolsevista vezérek lélektanát adja. Ezeket későbbi cikkeink során fogjuk közölni.

* Biztosítsuk életünket és vagyonunkat a Franco-Romana Ált. Biztosító Rt.-nél. Képviselő az ország minden helységében.

HIREK

Az Uj Kelet az egyetemes erdélyi és bánági zsidóság napilapja
Szerkesztik: Giszkalay János és dr. Marton Ernő.
Felelős szerkesztő Dr. Marton Ernő
Az Uj Kelet cikkeinek utánnomását csak a forrás megjelölésével engedjük meg.
Előfizetési árak: Egy hónapra 85 lei, negyedévre 240 lei, félévre 460 lei, egész évre 850 lei.

A mal naptár

Ez az élet szent szimfóniája. Pedig én a halál megigéztette voltam és mindig is nagyon érezni tudtam a szomorúság kését. Én a halál számvetését böngésztem és mostan már nem versekben és elmélázásokban. Nekem már erősebb narkotikum kellett, mert a verseskönyvek csak elmosódó színek. Az igazi ez: a statisztika számoszlopai és én megfurdtem a halál statisztikájában. Milyen megfurdés volt az, milyen zengő vizek voltak azok, milyen csudatévő valóság! Én a halál statisztikáját kutattam és felém harsogott az élet szent szimfóniája.

Kedd

5685 Tévét 24
1925 január 20

1800-ban hárommillió zsidó élt az egész földön. Az egész emberiség lélekszáma akkor kerekében egymilliárd volt. Jelenleg az emberiség 1-8 milliárd lelket számlál. A zsidó nép lélekszáma az 1924. évi statisztika szerint tizennyolcmillió. Az egész emberiség tehát 124 év alatt nem egészen a kétszeresére szaporodott. A zsidó nép ugyanez az idő alatt hatszoros lélekszámot ért el.

Az 1924. évi hivatalos statisztika szerint minden 1000 lélekből meghal:

	zsidó	nem zsidó
Poroszországban	13-96	18-31
Berlinben	13-17	16-15
Frankfurtban	12-61	15-38
Szászországban	10	14-50
Budapesten	13-7	22-1
Magyarországon	14-1	23-5
Newyorkban	16-1	26-2

A zsidó nép szaporodása jelenleg évente 365-000, vagyis naponta 1000 lélekkel szaporodik a zsidóság.

Franciaországban a zsidó születések száma lélekszáma hatszor nagyobb, mint a franciáké.

A zsidó nép, az 1924. évi statisztikák szerint az egyes országokban így oszlik meg:

Egyesült-Államok	4,400,000
Lengyelország	4,100,000
Szovjetoroszország	3,600,000
Nagyrománia	1,000,000
Németország	600,000
Magyarország	500,000
Nagybritannia	400,000
Csehszlovákia	380,000
Ausztria	300,000
Litvánia	230,000
Marokkó	200,000
Törökország	200,000
Franciaország	180,000
Algir és Tunisz	170,000
Kanada	170,000
Argentina	160,000
Palesztina	130,000
Németalföld	130,000
Görögország	100,000
Lettland	100,000
Mezopotámia	90,000
Jugoszlávia	80,000
Perzsia	75,000
Délafrika	75,000
Egyiptom	65,000
Itália	60,000
Kína	60,000
Belgium	60,000
Bulgária	55,000
Szírnia	50,000
Kisebb országok	260,000

A zsidók összes létszáma: 18,000,000

Én a halál statisztikáját kutattam és felém csengett az élet szent szimfóniája. (g. j.)

Férfi raglán . . . lej 2650

Férfi öltöny . . . lej 2400

Férfi nadrág . . . lej 850

Radior No 41B2

Katz & Mendel
Cluj, Piața Unirii No 10.

Férfi raglán . . . lej 2650

Férfi öltöny . . . lej 2400

Férfi nadrág . . . lej 850

— Leé
Mióta az
egyresze
közti köz
városi ará
nagy elége
lenség mos
vállalatok
csisok meg
lenséggel
iparosok e
Arról van
nosok egy
delkező jó
életszükség
zel szembe
sik része f
A vagyont
vannal fo
azt kéri
buszok egy
vegye rev
csak azokr
gedélyeket
szükségük
nosok rem
tülvitele á
száma két
ami lehető
megélhetés
amikor az
hóditották
százötven
kocsik fen
resni. Visz
buszok m
különösen
kérelmét a
fogja. Mint
kiküldött
sok delegá

— Kifo
főrabbi la
baton dél
Fuchs Ben
és onnan r
vittek el.
amikor a f
A nagyvár
a nyomozás
teseket kéz
— Két
nagyvárad
ról jelent
gármester
polgármeste
hogy Nag
változtatás
fizetésrend
irányban,
harminc sz
kétszázezer

— Elte
A magyar
Táray Fer
dalek Fer
hosszas bet
elhunyt. A
délután ter
házából ált
szolók sorá
és művészt
vics Jenőv
és Isac Em
Táray Fere
kodik, ne
végtisztessé
Böske, a
sérte ki ut

* Purg
gyógyszertár

N A C

U

Kaphat

Ar

A

és bántási zsidó-
r. Marton Ernő.
át csak a forrás
lei, negyedévre
évre 850 lel.

Pedig én a
ndig is nagyon
ét. En a halál
bőngésztem és
nem versekben
kban. Nekem
arkotikum kel-
verseskönyvek
színek. Az
atiztika szám-
megfürödtem a
ájában. Milyen
t az, milyen
váltak azok,
halál statisztí-
tt az élet szent

élt az egész
kszáma akkor
Jelenleg az
mlál. A zsidó
isztika szerint
iség tehát 124
ésére szaporod-
dó alatt hat-

isztika szerint

18-31
16-15
15-38
14-50
22-1
23-5
26-2

lenleg évente
lekkkel szapo-

letések száza-
t a franciáké.

isztikák sze-
oszlík meg:

4,400,000
4,100,000
3,600,000
1,000,000
600,000
500,000
400,000
380,000
300,000
230,000
200,000
200,000
180,000
170,000
170,000
160,000
130,000
130,000
100,000
100,000
90,000
80,000
75,000
75,000
65,000
60,000
60,000
60,000
55,000
50,000
260,000
8,000,000

tam és felém
(g. j.)

Leépítik a bérkocsiipart Kolozsváron.

Mióta az egyre szaporodó autóbusszállalatok egyrésze kartellbe tömörült és a kolozsvári közúti közlekedés nagy léptekkel halad a nagyvárosi arányok felé, — a bérkocsisok között nagy elégedetlenség észlelhető. Ez az elégedetlenség most már nem is annyira az autóbusszállalatok ellen irányul, mert hiszen a bérkocsisok megértik az idők szellemét. Az elégedetlenséggel kapcsolatos új mozgalom a bérkocsiiparosok egymásközti viszonyát akarja rendezni. Arról van szó ugyanis, hogy a bérkocsitulajdonosok egy jó része ma már ingatlannal rendelkező jómódu polgár, akiknek nem feltétlen életszükséglete iparuk további fentartása. Ezzel szemben a bérkocsisok egy tekintélyes másik része feltétlenül rá van utalva a keresetre. A vagyontalan bérkocsisok éppen ezért beadvánnyal fordultak a városi tanácshoz, amelyben azt kéri a várostól, hogy tekintettel az autóbusszok egyre fokozódó számára, — a tanács vegye revízió alá a bérkocsiengedélyeket és csak azoknak tulajdonában hagyja meg az engedélyeket ezentúl is, akiknek erre feltétlenül szükségük van. A vagyontalan bérkocsitulajdonosok remélik, hogy a revízió gyökeres keresztültivite által a ma érvényben levő engedélyek száma kétszázötvenről egyszázra csökken le, ami lehetővé teszi a vagyontalan bérkocsisok megélhetését. A mai viszonyok között ugyanis, amikor az autóbusszok a közönség egy jó részét hódították el a bérkocsi használatától, a kétszázötven főnyi bérkocsi tetemes része még a kocsi fentartási költségét sem tudja megkezesni. Viszont százötven bérkocsira még az autóbusszok mellett is szükség van Kolozsváron, különösen a nyári időszak alatt. A bérkocsisok kérelmét a városi tanács rövidesen tárgyalni fogja. Mint értesülünk, a kérés megvizsgálására kiküldött bizottságban a vagyontalan bérkocsisok delegáltjai is részt vesznek.

Kifosztották a nagyvárad ortodox főrabbi lakását. Nagyváradról jelentik: Szombaton délelőtt ismeretlen tettesek betörték Fuchs Benjamin ortodox zsidó főrabbi lakásába és onnan mintegy százezer lej értékű holmit vittek el. A betérés abban az időben történt, amikor a főrabbi a templomban tartózkodott. A nagyvárad rendőrség azonnal megindította a nyomozást, de ezideig még nem tudta a tetteseket kézrekeríteni.

Kétszázezer lej segélyt kapnak a nagyvárad városi tisztviselői. Nagyváradról jelentik: Bucico Coriolan nagyvárad polgármester tegnap érkezett haza Bukarestből. A polgármester a sajtó képviselőinek kijelentette, hogy Nagyvárad költségvetését lényegtelen változtatás után helybenhagyták. A tisztviselők fizetésrendezése ügyében döntést történt az irányban, hogy a város a tisztviselők fizetését harminc százalékkal emelje fel és ezenkívül kétszázezer lej gyorssegélyt osszon ki közöttük.

Eltemették Táray Ferenc édesapját. A magyar színművészet kitűnő reprezentánsát, Táray Ferencet súlyos gyász érte. Apja, Bundalek Ferenc nyugalmazott CFR. főfelügyelő hosszas betegség után hetvenkétéves korában elhunyt. A megboldogultat tegnap, január 19-én délután temették a kolozsvári temető halottasházából általános nagy részvét mellett. A gyászolók sorában megjelentek a kolozsvári sajtó és művészvilág képviselői is, élükön dr. Janovics Jenővel, a magyar színház igazgatójával és Isac Emillel, a színi ügyek inspektorával. Táray Ferenc, aki jelenleg Budapesten tartózkodik, nem tudott idejében megjelenni apja végtisztességén. Gyermekai közül csak Táray Böske, a marosvásárhelyi színház hősnője kísérté ki utolsó útjára.

* **Purgó** — eredeti dobozban — minden gyógyszerárban.

NACHUM SOKOLOV:
Uj zsidó
Kapható: Uj Kelet könyvosztályában
Ara: 18 (kötve 25) lej.

Becsületes megtaláló. Bécsből jelentik: Senders Tini, a bécsi Burgszínház ismert művésznője egy bérautóban felejtette táskáját és benne kétszázmillió korona értékű ékszerét. Az autótaxiban ülő következő utas, egy magánhivatalnok, megtalálta a táskát és hiánytalanul visszaadta. A becsületes megtaláló 50 millió korona jutalomban részesült.

A nagyszalontai Aviva kulturstélya. E hó 24-ikén, szombaton este 9 órakor fényes műsorral egybekötött táncmulatságot rendez a nagyszalontai „Aviva” zsidó lányegylet. A műsor a következő: Saját költeményéből előad Giszkalay János író, Franz: Gyógyulás, Chopin: Litván dal. Énekl: Kemény Ilus. Román tánc: Weisz Ica. Zsidó tárgyú élőkép. Bemutatják az „Avivák”, Fischbein Ella: zongora-szám. Pantomim. Előadják: Kemény Ilus, Fischbein E., Weisz Ica, Farkas I. Részlet a Carmenből. Énekl: Stein Vilmos operatársénekes. Magántánc: Zoltán Arthur. Közgyűl a nőegylet. Vigjáték egy felvonásban. Irta Karinthy Frigyes. Előadják: Weisz Ica, Weiszbrunn Klára, Grósz Magda, Rottenberg Klára, Hercz Vilmos.

Elfelejtette a nevét. Berlinből jelentik: A memória gyengülésének szinte páratlan példája történt Berlinben. Egy vendéglős egy büntügyi hivatalnokot megkért, jöjjön el a vendéglőjébe. A hivatalnok megjött és egy jól öltözött fiatalembert talált a vendéglőben, aki kijelentette, hogy nem tudja, hogy hívják, nem tudja, hol van. Hiába igyekeztek személynazonosságát megállapítani. Végre azután négy nap múlva kezdett mégis visszaemlékezni nevére; kiderült, hogy egy hamburgi kereskedő, aki üzleti utra Lübeckbe indult. Közben azonban ez a beteges emlékezetgyengülés szállotta meg. A rendőrségen gondoskodtak róla, hogy a kereskedőt visszazárlítsák hazájába.

Kik nyerhetnek elhelyezést a tanoncotthonban. A kolozsvári kereskedelmi és iparkamara hatvan ágyval berendezett inasotthona 1925. évi február hó 2-án nyílik meg. Az inasotthonban elhelyezést nyerhetnek kereskedelmi üzletben, vagy ipari műhelyben alkalmazott vagy alkalmazandó tanoncok, akik a következőkkel rendelkeznek: Négy elemi osztálynak elvégzése, 13—17 év életkor, megfelelő egészségi állapot, a szükséges ágy- és fehérneművel való rendelkezés. A kérelmezők személyesen tartoznak megjelenni 1925 február 2-án délelőtt 10 órakor az inasotthon gondnokánál, Strada Tunarilor 50, a munkaadók, szülők vagy gyámok kíséretében, ahol orvosi vizsgálatban fognak részesíttetni. Ez alkalommal hozzák magukkal a felvétel iránti kérelmet is, amelyhez csatolandó az iskolai értesítő és a születési anyakönyvi kivonat. A munkaadók hozzájárulása az élelmezési költségekhez havi 300 lej, amely összeg havonként és előzetesen fizetendő be az inasotthon gondnokánál.

Chajesz főrabbi ismét Bécsben. Bécsből jelentik: Dr. Chajesz főrabbi néhány heti amerikai tartózkodás után ismét Bécsbe érkezett. A tudós a tavasszal Palesztinába utazik, hogy jelen legyen az egyetem megnyitásán, amelyre tudvalevőleg lord Balfour is el fog jönni.

Megállapították a prágai család személynazonosságát. Prágából jelentik: A rendőrség megállapította az „amerikai vegyész” személynazonosságát. Harris, aki Jakobovits ékszerész ellen a nagy csalást elkövette, francia utlevéllel tartózkodott Prágában. Az utlevél Pifner Jenő dr. nevére volt kiállítva Molignyből. Nem egyedül követte el csalásait, hanem két másik szélhámossal, akiknek szintén francia utlevelük volt. Az egyik Max Pralderda névre, a másik Eugen Renald névre volt kiállítva. Kiderült, hogy az egyik Malicsoff nemzetközi betörő volt. Harris minden valószínűség szerint Fitzmannal azonos, aki Malicsoffal együtt vezetője egy nagy nemzetközi betörőbandának. Mindkettőnek nagy nyelvismerete van és majdnem minden országban követtek el nagyobb gaztetteket.

A dési zsidó nőegylet harmincöt éves jubileuma. A dési zsidó nőegylet folyó hó 25-én ünnepi meg fennállásának harmincötödik évfordulóját. A jubileum alkalmából a nőegylet nagy ünnepséget rendez, amelyen az érdeklődőket szívesen látják.

* **Orvosi hir.** Dr. Krémer Ármin fogorvos rendeléseit, dr. Vass Zoltán, az egyetemi fogászati klinika orvosával egyetemben újból megkezdte. Rendelési órák délután 2—6-ig. Calea Regele Ferdinand 34. földszint. (Metropol-kávéház épületében.)

A fogorvosok a fogászati klinika kibővítéséért. Ma délelőtt egy harminctagu fogorvosokból álló küldöttség kereste fel Moldován professzort, az orvosi kar dékánját, akik a professzornak egy memorandumot nyújtottak át. A memorandumban arra kéri Moldován professzort, hogy járjon közbe a kormánynál, hogy szavazzanak meg egymillió lejt a kolozsvári fogászati klinika kibővítésére. A memorandum felemlíti, hogy egész Romániában csak egy fogászat van és ez a kolozsvári. A kolozsvári klinika nagyon kicsinek bizonyult, mert jelenleg harminc fogorvos dolgozik a fogászaton, de csak tizenegy fogorvosi szék van. a betegek száma pedig ezzel szemben meghaladja a százötvenet, úgy hogy kénytelenek délelőtt, délután rendelést tartani. A fogorvosi klinika kibővítése gazdasági szempontból is fontos volna, hogy ne legyenek kénytelenek a fogorvosok külföldön specializálni, mert ez különösebb anyagi megterhelést jelent részükre. Moldován dékán a küldöttségnek megígérte, hogy közben fog járni, hogy az egymillió lejt megkaphassák, mert tudomása szerint a pénzügyminisztérium megszavazott egy alapot, amiből közegészségi célokra a kultusz és a közegészségügyi miniszter beleegyezésével ezt az összeget is azonnal kiutalhatják. A bizottság holnap délelőtt fel fogja keresni Racovita szenátort, a bölcsészettan professzorát, akit szintén felkérnek közbenjárásra.

Ki babája vagyok én? (Bohózat három felvonásban, írta Felix Le Ganderat. Bemutató a kolozsvári Magyar Színházban.) Férj, feleség, házibarát megszokott párisi témája, megszokott jellem és főleg helyzetkomikumok, éppen elég malacság ahhoz, hogy az ember nagyokat nevessen rajta és még mindig elég kevés ahhoz, hogy a polgári gyomor is bevehesse: egyszóval olyan darab, amelyben minden a színészeknek mulik. Ha ők jók, a darab is jó, ha nem, akkor a darab rossz. A kolozsvári bemutatón a színészek a középutat választották. Nem voltak jók és nem voltak rosszak. Azazhogy egyenként mind kiválóak voltak, csak az összességükben volt valami baj. Nem tudták diktálni azt a szót szó után kergető, pergő tempót, amit egy ilyen fajsúlyu bohózat feltétlenül megkíván és ami nélkül az egyéni siker is csak félsiker. Különösen meglátszott ez a harmadik felvonáson. Ez a felvonás ugyanis már egészen kiesik a darabból. A darab a második felvonással végződik és az író csak azért írta meg, mert hát három felvonásnak muszáj lenni. Ha az előadás tempója más lett volna, ez nem érződött volna ki olyan nagyon. A szereplők közül Forgács és Poór Lili aratták a legnagyobb sikert. A nézőteret állandó derűtségben tartották. Ihász megint jó operettszínésznek mutatkozott. Meg is kapta mindjárt a büntetést érte: a karzat valóságos tüntetést rendezett mellette. Tóth Erzsí bájos szobacica volt, Laczkó Aranka kis szerepében is komoly művészetet adott, a közönség jól mulatott és sokat tapsolt.

Nagy
harisnyavásár
mélyen leszállított árakkal.

K ötött harisnya minden színben	lei	25
F lohr-harisnya minden színben	lei	53
M uszlin harisnya divat-színben	lei	69
C érna-muszlin minden színben	lei	98
S elyemfátyol harisnyák minden színben	lei	125

BLATT
FÖTÉR 13
Divatkönyvekben és kötöttárakban óriási választék!
A legjobb harisnyák csak BLATT-nál kaphatók!

A Keren Hajesszód építi fel Erec Jisraelt

KÖZGAZDASÁG

A Codul Muncii főbb alapelvei

Chirculescu miniszter nyilatkozata. Március elején parlament elé kerül a javaslat

(Bucuresti-Bukarest, január 19. Az Uj Kelet tudósítójától.) Az ország kereskedelmi és ipari körei érdeklődéssel várják a „Codul Muncii” törvényjavaslatnak parlamenti tárgyalását. Chirculescu miniszter a készülő törvényjavaslatról a sajtó képviselői előtt az alábbi nyilatkozatot tette:

„A Codul Muncii javaslat négy részre oszlik. Az első rész általában szabályozza a munkaszerződéseket. A második rész a munkakonfliktusokat öleli fel. A javaslat harmadik része a munkásvédelmi intézkedéseket öleli fel. Szabályozza a nők és fiatalok alkalmazását, gondoskodik a nők speciális védelméről, szabályozza az éjjeli munkát és a fiatalok munkákkal való bánásmódját.

A munkaidőre vonatkozó fejezet a munkaidőt nyolc órában állapítja meg. Egy másik fejezet heti egy napi szünetet, a törvényes ünnepnapok betartását írja elő és szabályozza a szabadságokat. A következő fejezet a közegészségügyi intézkedéseket írja elő.

A negyedik rész a munkaszervezetek, így szindikátusok, professzionális egyesületek kérdését szabályozza. Ugyanez a rész tárgyalja a szakmai szervezkedés kérdését is és intézkedést tartalmaz a munkaközvetítésről.

Chirculescu miniszter szavai szerint a javaslat legkésőbb március hó elején kerül a parlament elé.

A mai valutapiac

A mai napon is lanya volt a devizapiac. Az árfolyamok a következők: Osztrák korona 370—372, magyar korona 370—375, cseh korona 574—577, francia frank 1040—1045, svájci frank 3700—3710, dollár 192—192.50, angol font 918—921, olasz lira 800—810.

Valutapiac január 19-én:

Bukarest. Devizák: Páris 1040.00, Berlin —, London 920.00, Newyork 191.50, Róma 800.00, Zürich 37.15, Bécs 27.10, Prága 578.

Bukarest. Valuták: Napoleon 730.00, márka 45.00, leva 132, török lira 105, font sterling 900, francia frank 1055, svájci frank 3650, olasz lira 810, drachma 325.00, dinár 300.00, dollár 189.00, lengyel marka 34.00, osztrák korona 27.50, magyar korona 25.50, cseh korona 560.

Zürich. Nyitás—Zárlat: Berlin 123³/₈—123³/₈, Amszterdam 209.50—209.50, Newyork 519³/₈—519³/₈, London 2481.25—2481.50, Páris 2805.00—2805.00, Milánó 2167.00—2167.00, Prága 1560.00—1567.00, Budapest 72.00—72.00, Belgrád 840.00—840.00, Bukarest 271.25—271.00, Varsó 101.00—101.00, Bécs 73.20—73.20.

Párisi tőzsde: Bukarest 975.00, Zürich 355.00.

¶ A gabonapiac árai. A bányai gabonapiacra a következő árak alakultak ki: Buza 950 (hivatalosan megállapított ár), tengeri 500—510, zab 600, takarmányrépa 700, rozs 800, muhar 400, köles 450 lej. Az árak métermázsánként ab temesvári állomás értendők. Buza egyáltalában nem került a piacra, rozs és sörárpában szintén minimális a kínálat. A kolozsvári piacon búzában a maximális óta egyáltalában nincsen üzlet. A lisztárak nem változtak. A nemzetközi gabonapiacra ugyancsak szilárd az irányzat. A prágai piac nem tudta kivonni magát az Amerikából induló hossz irányzat alól és így valamennyi cikknél a legutóbbi napokban jelentős áremelkedés konstátálható. A budapesti tőzsde a terményeket hasonlóképpen szilárdan jegyezte. A budapesti malmok az emelkedő buzaárak hatása alatt jegyzéseiket felemelték. A jugoszláv piacok tőzsdéi a dinár emelkedésének hatása alatt állottak, amely az exportüzletet átmenetileg gyöngítette. A bécsi piac a múlt heti javuló irányzat mellett elég nyugodt volt.

¶ Egy lugosi vendéglős kényszeregyezése. Lugosról jelentik: Gergen Gáspár, a lugosi Kaszinó-vendéglős bérlője kényszeregyezési eljárás megindítását kérte a törvényszéknél. A vendéglős passzívja 364,184 lej, aktívja pedig 182,762 lej. Hitelezőinek negyvenszázalékos kvótát ajánlott fel.

¶ Február 1-ig be kell terjeszteni a kerületi pénztárak mellé kinevezendő tanácsstagok névjegyzékét. A „Monitorul Oficial” január 14-iki száma felhívást közöl, hogy az 1924 július 4-én közzétett törvény alapján — mint ezt már jelentettük — minden kerületi pénztár mellett egy igazgató tanács fog működni, amely a munkaadók és munkások egyenlő számú képviselőiből lesz megalakítva. A tanács tagjainak száma, az V. szakasz szerint, minden kerületi pénztárra vonatkozólag miniszteri rendelettel állapított meg. A tagok megválasztása és kinevezése tekintetében a törvényesen megalakított munkaadó és munkás szakmai szervezetek az egyes kerületi pénztárak részére megállapított tagok névsorát felterjesztik a munkaügyi miniszterhez. Azok a törvényesen megalakított szakmai szervezetek, amelyek a kerületi pénztáraktól még nem kapták meg a mintalapokat, felhívattak, hogy ezeket kérjék azokról a pénztáraktól, amelyekhez tartoznak és azokat, kitöltve minden adattal, 1925 február 1-ig terjesszék fel, mert azután semmiféle javaslatot nem fognak tekintetbe venni. A kitöltött mintalapok ahhoz a kerületi pénztárhoz küldendők, amelyhez az illető szakmai szervezet tartozik. A „Monitorul Oficial” január 17-iki száma pedig rendeletet közöl azzal, hogy az egyes kerületi pénztárakhoz hány tagból álló tanácsot kell kinevezni. Eszerint Kolozsvár 12, Beszterce 6, Dés 6, Szatmár 12, Nagyvárad 12, Temesvár 12, Torda 6, Déva 12, Arad 10, Lugos 8, Resica 12, Nagyszében 10, Brassó 10, Marosvásárhely 10, Segesvár 8, Sepsiszentgyörgy 8, Csikszékreda 8 és Gyulafehérvár 8 tagból álló tanácsot delegál. A rendelet végrehajtásával a bukaresti központi munkásbiztosító pénztár van megbízva.

¶ Februárra halasztották a Zea krétagyár kényszeregyezési tárgyalását. A kolozsvári törvényszék szombatra tűzte ki Wilhelm Herbert, Zea krétagyár kényszeregyezési tárgyalását. A tárgyaláson mintegy egymillió lej követelést jelentettek be újabb hitelezők és ezért, valamint mert a vagyonomlélet még nem terjesztették be a törvényszékhez, február 26-ára újabb tárgyalást tűztek ki.

¶ Magyarországon szabaddá tették a sajtóbevitelt. Budapestről jelentik: Magyarországon szabaddá tették az idegen sajtók behozatalát és egyben mentesítették a luxusadó alól is. Ez a vámintézkedés már érvénybe is lépett.

¶ A fűszerpiac helyzete. A fűszerpiacra a kereslet e héten sem öltött nagyobb méreteket. A forgalom kis keretek között mozog és az árakban sem fordult nagyobb változás. A főbb cikkek árai a következők. Kávé: Rio 110—115, Maragogy p

minőség szerint 200—260, hering 2600, feltonnás 1400, füge 34—35, gyertya 58—60, makaroni 28—29, japán rizs 28, rangoon 23, szilva 36—38, dióbél 68, egész dió 26, mákban nagy hiány van, azonban egyes helyen kapható 40 lej körüli árrban. Magyorbél 180—188, mandula 200—220, narancs 850—900, citrom 630—650, datolya 38—40 lej.

¶ Újabb akció a kényszeregyezések ügyében. Nagyváradról jelentik: A nagyvárad kereskedelmi csarnok az elszaporodott fizetésképtelenségek miatt újabb akciót kezdeményez és pedig a hitelezők védelmére. Az akció főleg odairányul, hogy megállapítsák, nem-e fordul elő rosszhiszeműség a kényszeregyezési kéréssel kapcsolatban.

Férfi és más magánbirtokból származó antikvitások s műtárgyak

Megtekinthető kiállítás a naponta d. a. január 18-tól 9-ig és 3-6-ig. „ARTA”. Cluj, Str. Avram Iancu (volt Petőfi-utca) 3. sz. alatt

A bálai időny

különleges ujdonságai óriási választékban megérkeztek:

Voith & Co

női divatkülönlegességek áruházába, Cluj, Piața Unirii 14.

MILKA SUCHARD

ISZTAN ALPESI TE, KAKAO ÉS CUKOR

Érték mindenütt a felülmúlhatatlan Pierre önborotválókészítményét. Valóságos gyönyörtéség. Svéd acélezéssel keverve. Darabja 8 lej. zpont: Bukaresti, Str. Donat I. Rudolf Mosse No 103

Francia bársonyok 109 lej

A Renaissance női divatruházban Cal. Reg. Ferd. 15.

1-a mosott chifonok 32 lej

Szezon utáni olcsó elárusítás.

Divatmintás flanellek 38 lej

Lloyd 8246

Külön 10% árengedményben részesül, ki ezen hirdetést felmutatja.

Lloyd 8246

Estélgifrack-ingek, mellények, nyakkendők, zsebkendők legnagyobb választékban.

Gabriel PAPP Gábor

uridivatüzlet és fehérneműüzem Cluj, Piața Unirii No 8. — Timisoara Cetate

Férfiingek és teherneműek

készen és mérték szerint, felelősség mellett.

Szolid, szabott árak!

Aki te és amellet győződhet hódolnak elért eredu nagyobb sport továt A versé tartozott é leginkább dig nem so szerre dönt Az 1500 n zetiünkben. rangu temp hagyva Pa is. A ponts

1. Marczin
2. Gárdos
3. Marczin
4. Pakó Bé
5. Gelei Sá
6. Baácz E
7. Schulz F
8. Poszler J
9. Ferenczy

pont. 2. Pu (KKE) 122 hely) 117 p

lyozta a Gárdos által Gárdossal es marább áll óvás is érke ről. a zsüri

Magyar pata leg

Magyarország

Az egész kintete tegnyar—olasz közönség je épügy mint zelmét hozta

A mérkőz let előzte me magának a tott a ritka Goltzországba gyen a mér a magyar es szereplése.

Érdekes, han egy új k közés. Eddig a válogatottcs legénységéből bajnok csapat ber, játszott a A mérkőz és már az első A hatodik pe

2600, féltonnás
—60, makaroni
3, szilva 36—38,
nagy hiány van,
lej körüli árban.
00—220, narancs
olya 38—40 lej.
zeregyezségek
A nagyváradi
dott fizetésképte-
ményez és pedig
ileg odairányul,
elő rosszsziszemü-
apcsolatban.

származó
árgyak
aponta d. a.
-lig és 8-ig.
am Jancu
sz. alatt

óriási
keztek:

óriási
keztek:

Co

rek áru-
nirii 14.

RD

SCUKON

válókés
tel keverve.

Str. Donel 1
Mosse No 102

mintás
ellek
lej

L oyd 3246

eműek
ég mellett.

árak!

Külföldi
**Író-,
nyomó-,
Telefon 225**
csomagoló-papírost
raktárról szállít **Ferencz Mendel**
Cluj, Str. F. David
No 16.

SPORT
A gyorskorcsolyázó bajnokság második napja
Nehéz küzdelem árán ismét Marczinkievicz Zoltán lett a bajnok. Minden távon országos rekordot javítottak

Aki tegnap végignézte a gyorskorcsolyaversenyt és amellet meglátogatta a kispályát is, meggyőződhetett arról, hogy Kolozsváron mennyien hódolnak a gyorskorcsolyasportnak. A versenyen elért eredményeket is figyelembe véve, a legnagyobb optimizmussal beszélhetünk a téli sport további fejlődéséről.

A verseny maga a legizgalmasabbak közé tartozott és ez talán a fiatal Gárdosnak volt leginkább köszönhető. Fiatal tehetség, aki eddig nem sokat hallott magáról és most egyszerre döntő jelentőséggel bírt a bajnokságra. Az 1500 méteres futása sokáig marad emlékeztetőnkben. Nagyszerű stílusban és végig elsőrangú tempóban nyerte a versenyt, maga után hagyva Pakót és a két Marczinkievicz fivért is. A pontszám ekkor neki kedvezett és min-

Gyorskorcsolyázás	500 m.	1500 m.	5000 m.	10.000 m.	Pontszám
1. Marczinkievicz Zoltán	58'9"	3.10'6"	11.01 rekord	22.20'2 rekord	8
2. Gárdos Pál	57'4"	3.04' rekord	11.14'2"	23.08'4"	8
3. Marczinkievicz Lajos	55'8 rekord	3.11'	11.19'2"	23.25'2"	12
4. Pakó Béla	67'9"	3.08'	11.23'4"	22.27'	16
5. Gelei Sándor	65'	3.19'6"	11.52'	54.05'	22
6. Baácz Ervin	62'	3.25'	12.50'6"	feladta	25
7. Schulz Ferenc	59'4"	3.25'8"	13.51'	"	30
8. Poszler József	elesett	3.24'6"	12.52'	"	31
9. Ferenczy Zoltán	63'8"	3.41'8"	13.30'8"	"	32

Műkorcsolyázás: 1. Dr. Hirsch (KKE) 160 pont, 2. Puskás (Victoria) 130 pont, 3. Beke (KKE) 122 pont, 4. Réthy (MSE Marosvásárhely) 117 pont, 5. Hankó (KAC) 95 pont.

A 10.000 méteres futásnál Gárdos akadályozta a finiselő Marczinkievicz Lajost, aki Gárdos által a pálya szélére szorulva, felbukott Gárdossal egyetemben. A függő Gárdos hamarabb áll fel és harmadikként befut. Emiatt óvás is érkezett be Marczinkievicz Lajos részéről, a zsűri azonban azt elutasította.

Magyarország válogatott csapata legyőzte az olasz válogatott csapatot

Magyarország—Olaszország 2:1. Bíró Slavick (Franciaország)

Az egész világ sportközvéleményének tekintete tegnap Milánó felé fordult, ahol a magyar—olasz ötödik találkozó zajlott le óriási közönség jelenlétében. Az ötödik mérkőzés, ép úgy mint a többi négy, Magyarország győzelmét hozta.

A mérkőzést óriási érdeklődés és előkészület előzte meg. Három olasz város követelte magának a mérkőzést, míg végre Milánó jutott a ritka eseményhez. A vidékről, de egész Olaszországból özönlött a nép, hogy tanuja legyen a mérkőzésnek. Fokozta az érdeklődést a magyar csapatok legutóbbi külföldi sikeres szereplése.

Érdekes, hogy a magyar válogatott csapatban egy új korszakot jelentett a tegnapi mérkőzés. Eddig ugyanis az volt a szokás, hogy a válogatottcsapat zömét e bajnokcsapat MTK-legényeségből válogatták ki, most azonban a bajnok csapatból csak két játékos, Orth és Kleber, játszott a reprezentatívok között.

A mérkőzés lefolyása. Az olasz csapat kezd és már az első percekben több támadást vezet. A hatodik percben Orth szöktetéséről Kleber

denki azt hitte, hogy a bajnokság az övé. A 10.000 méteres futáson azonban Kolozsvár mindent reparált és azzal, hogy Gárdos harmadik lett, minimális aránnyal Marczinkievicz lett a bajnok. Cseppet sem von le ez a körülmény Gárdos teljesítményéből, aki előtt még szép jövő vár ezen a téren.

A műkorcsolyázás, bajnoka dr. Hirsch könnyen és fölényesen nyerte a versenyt. Elért pontszáma ugyan nem a legjobb, de nem volt komoly ellenfele és nem fektűt bele úgy, ahogy kellett volna.

Nagyon tetszett Beke és Bojáki Ilus páros mutatványa.

A verseny részletes eredményei egyébként a következők:

kapu felé lö. Mezőnyjáték után Cevenio, a kintű olasz csatár támadást vezet. Blum elereszti, mire Cevenio az üresen álló Contihoz passzol, aki 8 méterről rugott védhetetlen góljával megszerzi az olaszok vezetését. A magyar csapat többször gólhelyzethez jut, de a lövések kapu felé vagy mellé mennek. Végre a 29-ik percben Spitz rástartolt Fuhrmann passzára, Calligrio már nem érheti utól, De Pra kiszalad a kapuból, Spitz kicszelezi és az üres kapuba lö. (1:1).

Szünet után a tizedik percben a magyar kapu előtt kritikus helyzet támad, melyet Fogl II. tisztáz, azonban a közönség szabálytalanságot lát és 11-est reklamál. A bíró nem itéli meg, mire vad kiabálás támad és percekig füttyölnek a bíró, Lewratto lövését Zsák bámulaosan fogja. A 18-ik percben Spitz megérül, de alig pár percig van távol és beköztet fejfel tovább játszik. A magyar csapat döntő fölénybe jut. A 32-ik percben Fuhrmann szökteti Kautzkit, az Takács-hoz passzol, aki 15 méterről éles lövéssel gólt rug. További magyar támadás, azonban az eredmény nem változik.

שפת עמנו
M. Ráth: „Sfath Amenu“
A héber nyelv tankönyve. Iskolai és magánhasználatra, kulccsal és szójegyzékkel. A legjobb gyakorlati módszer a héber nyelvek szöveg és írásban való elsajátítására. — A 400 oldalas könyvnek ára kötve **1 lej 80 + 6 lej portó.**
Megrendelhető a
„SAFRUTH“
könyvkerekedésnél, Cluj, Strada Sf. O. Josif [Szép u] 2. — Itjus gi egyesületek iskolák és könyvtárak kezeseká kedvezményesbevásárlásúnak (Kérje a most megjelent katalógust.)

Pályázat
Lapusulungurese Izr. Hitközség keres ש"ב
ועת"פ Hebti 600. Elsőrendű ועת"פ 1000
lejig, összes mellékjövedelemnek felét, meghívott-
nak utiköltséget fizetik.
8448 Léger József, hitk. elnök

TEA SKANNA
„tartalomdus“
AZÉRT LEGOLCSÓBB ÉS EGYUTTAL A
LEGFINOMABB TEA HASZNÁLATBAN

Telefon 12-29. „Rador“ No 2398
BUZETZKÓ utóda
F. Kuck
Gal. Reg. Ferdinand No 2.
Szövet, vászon, fehérnemű, harisnya, flanel
béltsárak és paplan nagyraakára.

Mit olvassunk?

Balsac: A büszke Emilia	126
Dosztojevszkij: Három orosz fiu története	120
Koch H.: Mi a boldogság	182
Lehne: Vergődő szívek	54
" Eifeljéte	54
" Tavasz álom	54
" Egy sebzett szív	72
Szilai: Iról arcképek	87
Arcubasev: Emberek hallama	25
Jerome: Három ember egy csónakban	30
Baudelaire: Költemények prózában ..	108
Maeterlinck: A bölcsesség és a végzet ..	192
Wedekind: Muzsika	48
Schnitzer: Alarcok és csodák	20
Courts Mahler: A hűtlen asszony	50
" Ne itélj	45
" Sörensen Frida	50
" A végrendelet	60
Jaques de Lacretelle: Silbermann	80
Rajni z B: Hét Ady-dal (Kotta)	150

Kották jegyzéke

Warschavsky: Der fodim	14
Roskin: Klipp-Klapp	14
" Jacke geht in Schule	18
" Chazkele	20
Löv Leo: Chesbojn zedek	14
Hatikvah	20
Löv: O. Duda	18
Roskin: Ja chaj lili	10
Löv: Thief im Waldele	15
Löv: Fischeloh Kopfen	8
Roskin: Der Schikur	15
" Dos Heilige Rikudl	15
Schirej: Hamisrach	25

A fentieket a pénz és porto előzetes be-
küldése vagy utánvét mellett szállítjuk.
Az „UJ KELET“ könyvosztálya
Cluj, Str. Baron L. Pop 10.

SZINHÁZ - MŰVÉSZET

Salgó Mária a Trilbyben. Salgó Mária a kolozsvári közönség előtt is jól ismert szavalóművész a múlt héten nagy sikerrel lépett fel a dési színházban a Trilby című szerepében. A fiatal művész nagy sikert aratott, számtalanszor szólították a lámpák elé.

A színházi iroda közleményei

Puccini emlékünnepe. Impozáns gyászünnepeket ült a színház este ötökön este. A hirtelen elhunyt nagy olasz mester, Giacomo Puccini emlékezétként szentelt a színház ezt az estét. Nehy hangulatos bevezető szó után, amit K. Tóth Erzsébet fog elmondani Puccini három leatöklésebb alkotásának egy-egy felvonása fog színpadon látni a Bródy Miklós dr. dirigálása mellett a főszerepében Lévyay Ilonkával, Rózsa Ilvél, Takács Mihályval, Virág Lajossal. A Bohémélet első felvonása, a Píllangó kisasszony második felvonása a Tosca harmadik felvonása fog színpadon látni. Az előadást premióhelyekkel a premiéreből tartják meg.

Barna Sári és Gróf László vendégjátéka. Igen érdekes vendégszereplést hirdet a színház műsora a jövő hét két estéjére: pénteken a Nótás Kapitány 13 ik előadásán Boriska szerepét a nagyváradiak déd-letgett primadonnája: Barna Sári, Mikét pedig a nagyváradi színház kitűnő igazgatója: Gróf László fogja játszani. Szombaton este pedig a Három Grácia női főszerepében fog Barna Sári vendégszereplni. Mind a két előadást vendes napibérletben tartják meg.

En vagyok a néni. Ma este lez az É: Vagyok a Néni című kacagató merész burleszknek a repize Tompa Bélával a címszerepben. Szórád este megismétlik az En Vagyok a Néni előadását.

János Vitéz. Két évi pihentetés után, vasárnap és hétfőn este új szerepeztással fogják adni a János Vitéz, a Píllangó halhatatlan költeményéből alkotott gyönyörű magyar operettet. A János Vitéznek ez lesz Kolozsvárott a 116-ik előadása.

Bajadér délután. Vasárnap délután máséskelt helyekkel kerül színre Kálmán Ime új legszerepe híre: operet éje, a Bajadér. Címszereplő: Zöldhelyi Anna.

Magyar Színház heti műsora

Kedd: En vagyok a néni! [Amerikai bohózat-repriz Tompa Bélával Premierbérlet 34 szám premier-helyekkel. sorozat 31.]
Szerda: En vagyok a néni! [Rendez: helyekkel. Napi bérlet 59 szám A, sorozat 32.]
Csütörtök: Ünnepi előadás Giacomo Puccini emlékeztetőre. 1. Söhaj. Bevezető szavak) 2. Bohémélet első felvonása. 3. Píllangó kisasszony második felvonása. 4. Tosca harmadik felvonása. [Premier-bérlet 35 szám, premier helyekkel. sorozatszám 33.]
Péntek: Nótás kapitány (13-adszor, Barna Sárinak, a nagyváradi színház primadonnájának és Gróf Lászlónak, a nagyváradi színház igazgatójának vendégjátéka. Napi-bérlet 60. szám B, premier-helyekkel. sorozatszám 34.)
Szombat d. u. fél 4 kor: Ob-itos (Ifjusági előadás, máséskelt helyekkel. Előadó tanár: Rózsa József, Sorozat 35.)
Szombat este fél 8 órakor: A három grácia (16-odszor, Barna Sárinak, a nagyváradi színház primadonnájának vendégjátékával. Premier helyekkel, napi-bérlet 61 szám A, sorozat 36.)
Vasárnap d. u. fél 4 kor: A bajadér (Operette, 44-ed-szer, máséskelt helyekkel, sorozat 37.)
Vasárnap este 8-kor: János vitéz. [Operette repriz új szereposztással, 115-ödször, premier-helyekkel, napi-bérlet 62 szám B, sorozatszám 38.]
Hétfő: János vitéz (116-odszor, napi-bérlet 63 szám A, sorozat 39.)

MOZGÓK MŰSORA

Select-mozgó. Kedd, január 20. Premier! Egy komédiágyerek története, Érdekesztő magható dráma egy gyérk életéből, 6 felvonás. Fő szerepben Mary Kid.
Uránia mozgó. Kedd, január 20. Premier. Lebonárd apó. Szentimentális dráma egy család életéből, 6 felvonás. Főszerepben Hugo Piperni.
Apollo-mozgó. Kedd, január 20. Premier. Jack a gyújtogató. Szentimentális bűnügyi dráma, 4 felvonás. Főszerepben a fenomenális majos; Jack.

Kérje mindenütt a világhírű
HORNIMAN angol teát
 Vezérképviselőt és főraktár
Otto & Alfred Herzog
 Bukuresti, Calea Vacaresti 4.

APRÓHIRDETESEK

Egyszeri közlésnél egy szó 3-., vastagabb betűvel 6 lej. Legkisebb apróhirdetés 30 lej. Álláskeresőknek 30% kedvezmény.
Apróhirdetések díja előre fizetendő

Volt önálló fűszerkereskedő utazói állást elfogad Románia területén, bármely cikkben fixre vagy jutalékra. Nagy Péter, Dej. 8444

Keresek két szoba konyhas lakást, külvárosban is lehet. Lelépést vagy magas bért fizetek. Cim a kiadóban. Ügynököt díjazok.

Román, német fordító sokat, kérvények készítését vállalom. Cim: Rosenfeld, Regina Maria 12. 8447

Keresek 6 kötetes nagygy. Grötzt-et megvételre. Ajánlatot ármegejelöléssel eseteg más zsidótárgy könyvekre is - Librarie „Safruth“ Cluj címre kérek.

Mérlegképes könyvelő több évi gyakorlattal, teljesen jártas szeszgyár körüli teendőknél, likörgyártásban, azonnalra állást keres. Megvételre is - Librarie „Safruth“ Cluj címmel megvételre is - jelöléssel kiadó továbbít. 8440

Zsidó fiatalember kezeset és lakást kaphat egyetem-u. 5., ajtó 8.

Deji állománál elvesztett egy sárga kékítáka. Tartalma: talasz, teftin és egy női selyemruha. Kérem a megtalálót, hogy juttassa el Fridrich Dávid Jernut, jed. Tarnava mica címre, jutalomban részesül.

Ől és vágott tübit legoicsobb napi árban szállít Feuerstein, Hosszu-u. 26. Telefon 10 42. 8448

Német és francia nyelvben perfect intelligens nevelőnt keresek 13 éves kis lányom mellé. Frie-tmann Ferenc, téglagyáros, Zilah. 8446

Zsidó fűszerkereskedő ségedet azonnali belépésre keres Luszig & Nussbäcker, Cluj, Calea Reg. Ferdinand 33.

Elcserélném mármaros szigeti négy szoba konyhas lakócsomát kolozsvári két szoba konyhas lakócsomára. Cim a kiadóban.]

Akvizitor, ki 3 évig lapnál működött, bármilyen szakmában utazói állást keres. Szives megkezeséseket „Érettségizett“ jelölésre a kiadóhivatal továbbít.

Sörlelejtő készülék

4 és 6 csapos,

valamint ezek alkatrészei állandóan kaphatók a

Banca Industrială și Comercială-nál CLUJ, Strada Gen. Neulcea No 2. Renner-palota

Kérjen árjegyzéket

Állandóan drágul a könyv, de az Uj Kelet könyvosztályánál még a régi árákon

kaphatók az alábbi zsidó tárgyú művek:

Agnon: És a meggyérbedt kiegyenesedik	45
Dr. Bai: Zengő Hárfá	25
Gorelik: Clon és a gólu z.	18
Gorion: Zsidó és testvérei	25
Grotto: Zsidó reneszánsz	25
Kabbalisták és csodátevők	30
Kacér: Gólem	15
Nordau: Mesék	22
Scholem Alejchem: Leégett nemese	35
Sokolow: Uj zsidó	15
Giszkalay: Támár	80
Uj próféciák könyve	75
A titok	15
Gús Chalav látomásai	80
M. A. Goldschmidt: Egy zsidósors	140
Szabó I.: Szent Eiz.	50
Marton: A zsidó nemzet Erdélyben	15
Paneth: Utazásom a Szentföldön	8

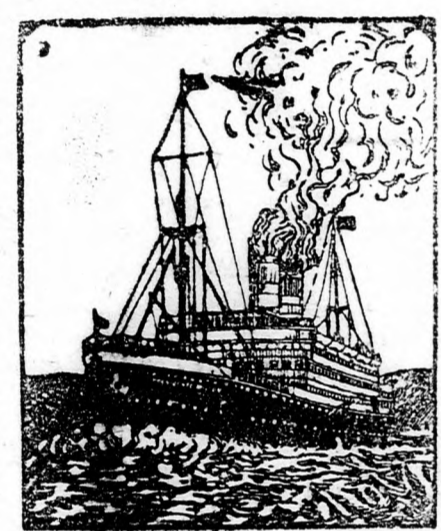
200 lejen feletti vételnél 10% engedmény.

Figyelem!

A QUOTA Dél-AMERIKÁBA NEM TELJES

mintán az odaváló bevándorlás korlátlan. Aki tehát Argentiniába vagy Braziliába gyorsan akar utazni, az írjon azonnal prospektusért

Cosulich Line Bucuresti, Cal. Grivitei 181

Legoicsobb és legkényelmesebb ut AMERIKA, CANADA, ARGENTINA és BRAZILIÁBA.

Vasúti utazás tartama a hajójig csak 48 óra! Csak egy határ

Zeiss Busch Rodenstock

Szemüvegkülönlegességek

KON MÁTYÁS FIA

1876 óta fennálló üzletében, Cluj, Calea Victoriei No. 2. orvosi rendelés, minta vagy választás szerint kaphatók

Mindenütt kaphatók

Ursus Extra világos és Hercules dupla maláta barna kolozsvári sörkülönlegességek
Ursus - Czelli sörfőzde Kolozsvár

Szerkesztőség, hivatal és ny Cluj-Kolozsvár, S. L. Pop. (Brassai-Telefon: Szerkesztőség és kiadóhivatal Zs. N. Sz. — A kéziratok kizárólag szerkesztőséghez kerülnek. Kéziratok díjköltsége nem térül meg.)

1925 január 20

Követni fog

Az orosz költő, Trockij, még nem hullo távirati iroda ponti bizottság gartatásáért egy forradalmi hadfigyelmeztette, desét folytatni desétől is el fo

Ez a hír ke mel, mint egy válsága, mert a uj fázisát jelen eddigi történelm látszik kényszerítő megforradalm van. Aki a hál s utána végigotét, álmétkodó skót pap a szinte szörölsz külső és bels lom, amely a zül a leghossza sok találkozási dalom klasszik eia forradalom A francia az utókort ar több kérelmet A moszkvai tá gyöz meg, hog elérkezett ahó ellen fordul. M ben hasonlatos társa és elvtárs kezére.

Danton a agyvelő tisztá dobbanó szív i tudta, hogy a dalom kezétől szükség. O má leszámol való önmaga ellen sabbban hirdete matlanság. Ha tura már nem a sanda gyanu bizalmatlan le már tudta ezt.

— **Követni**
 Akkor már sal mérlegelő. Hogy bőrét m kat akart a talmát át akar hon—Saint Ju diktátor ösztö De mielőtt mé végzete és ugy amelyet ő alkó dikén, avagy rettegett trium

A sarklatán sonlatos a forr vészinas tragéd a romboló sze tudja a konstá mert a kiszaba már többé ur lesni azt a szó meket felkelti ből, de csak kénye-kedve s lásra serkentet Most még gyeplő és az o el egykori ko